

HLIÐSKÁLFR

Nummer 2

Árgång 2

Sällskapet Vikingatida Skepp

VÄLKOMNA TILL HLIDSKALF !

Detta sommarnummer blir extra tjockt. Det har hänt så mycket den sista tiden. Som alla vet har Bästskusten berikats med ännu en attraktion, och detta nummer tar med sammanfattningar av allt som skett från en månad före sjösättningen till nästan två månader efter. Jag försöker också ge er en liten blick in i den närmaste framtiden.

Vi har alla, var och en på sitt sätt, arbetat häcken av oss under denna tid, och att tankarna har kretsat kring skeppet vittnar inte mindre än 4 poetiska verk, vilka jag tar med i detta nummer.

Från ett dammigt årsmöte till en hänryckande provsegling är steget stort. Läs Hlidskalf med mycket nöje.

Jag önskar er alla en trevlig sommar. !

Jörgen Johansson

HLIDSKALF utgives av Sällskapet Vikingatida Skepp
Box 11488, 404 30 Göteborg. Tel. 031-15 62 58
med c:a 4 nummer per år.
Redaktörer: Jörgen Johansson, Anders Lindahl
Ansvarig utgivare Jörgen Johansson
Pris per nummer: Medlem 0 kr, övriga 50 kr

94 04 23 - 15 00

Den som till äventyrs har detta personnummer, har någonting gemensamt med oss. Siffrorna anger den ungefärliga tidpunkten när Vidfamne tog vatten på sjösättningsdagen. Jag hade själv så himla mycket att stå i den dagen, att jag inte tittade på klockan just när han sjösattes. Kanske någon i den flertusenhövdade åskådarskaran tog exakt tid.

Det var ett stort ögonblick som föregicks av en mycket hektisk period. Det arbetades nästan ständigt de sista dagarna före sjösättningen. Kalle Claesson och Bengt Fogde kämpade med den äran med roderspant och rodervårta. Stundtals var de där dygnet runt! Rune från Halmstad kom upp och hjälpte till med allt inför sjösättningen. Allteftersom allt bröte i lokalen togs bort, kunde man ana de inte tidigare sedda linjerna på skeppet.

Den organisation vi satte upp inför sjösättningen visade sig vara mycket effektiv: Vi delade in hela operationen i avsnitt, knivskarpt skiljda från varandra. När ett avsnitt var klart tog nästa vid. Genom att man då kan planera sina avsnitt och faktiskt slippa bry sig om de andra, blev en till synes omöjlig uppgift plötsligt inte så stor ändå.

För er som inte var i närheten kan jag berätta hur vi gjorde: Vidfamne lyftes upp med krafttaljor och sattes ned på 2 hopsvetsade stora plåtar. Vid det laget var packhusets gavel gott genomsågad, och kunde fällas genom att ta bort 2 spik. Duktiga pojkar från Assistance räddningstjänst kopplade vajer i plåten och drog ut Vidfamne; det gick som en dans. 2 fasadbräder fick avlägsnas med milt våld för att få ut stävarna.

Väl ute lyftes han av KranElve och sattes på Göteborgs Lastbilscentrals största trailer, som körde fram till plan mellan packhuset och Vikings kajplats. Här stod han över natten, medan vi gick vakt.

När han väl kommit ut ur packhuset, visste jag att resten skulle gå bra. Jag kände det inom mig.

Sjösättningsdagen var strålande. Vädret kunde inte bli bättre, alla de sista förberedelserna gick utan problem, folk samlades tidigt på planen. Kvartsita från Skaftölandet kom ner och hyllade med sin närvaro. De var noga med att påängtera att de inte hyllade oss utan Carlo - för han är ju från Grundsund. Rolf var konferencier och höll låda på scenen. Alexandra hade det viktigaste uppdraget: hon var gudmor och namnade Vidfamne i mjöd.

Själv var jag sjösättningsgeneral och sprang omkring i keps och solglasögon, när jag inte stod på kranbilens tak och försökte hålla koll på allt som rörde sig.

Gåvor blev överlämnade: av Sigrid Storråda fick vi ett vikingatida spel, av Göteborgs Raggare en bordslampa. Gerhard Paulsson överlämnade sina originalanteckningar från utgrävningen. Böcker och fotografier överlämnades av Olav Tømmerstigen samt Svein-Erik Öya, från Gaia. Kvartsita överlämnade ett foto av sig själv. Har jag glömt något?

Att även andra än vi funderat en del kring sjösättningen visas av de två dikter som presenterades:

Hyllningsdikt till Vidfamne	Äskekärrsskeppet
Nu rider Vidfamne varligt på vågen.	Vida seglat Brytande våg
Tjärade kölen klyver vår älv.	Lång var färden Hem kom skeppet Stor var glädjen
Nu är Du färdig för farliga färder.	Så kom tiden Skeppet ej seglar
Stolt är ditt manskap och stolt är Du själv	Men fantasin Den lever länge
Anders Fraenkel	Kring skepp Kring årtull
	Gunnar Dramsvik

Till alla de som hjälpte till inför och vid sjösättningen vill jag framföra ett stort TACK! Utan era insatser hade det överhuvud taget inte lyckats. Det känns bra att veta att det finns så många positiva människor. TACK !

Jörgen Johansson

JUNGFRUTUREN 4 MAJ

Nästan direkt efter sjösättningen insåg vi hur himla mycket det var kvar att göra innan jungfuturen, och hur kort tid det var kvar tills dess. Det allra nödvändigaste blev dock klart, resten fick vänta. Masten lyftes inte i förrän kvällen innan !

Kl 8 den 4 maj kom bogserbåten Storm till Lilla Bommen. Vi kopplade bogsertross och kom iväg strax därefter. Det bar iväg uppåt älven. Vi ombord tog det med lättja och turades om att styra. Ibland grep oss insikten om vilken historisk resa det egentligen var.

Det var ju tusen år sedan skeppet senast gick uppför älven, och nu gjorde det det igen - återuppstånden. Det var på Odens Dag, och för att ytterligare markera andakten, slog två korpar följe med oss från Angeredsbron...

Det var meningen att en följebåt med betalande passagerare skulle komma ikapp oss längs vägen, men vår bogserbåtsskeppare pinnade på och vi kom snart före tidsplanen. Vi låg och väntade i en timma innan följebåten dök upp. Därefter tuffade vi samtidigt så sakta uppför älven.

Ale Kommuns ledning och deras vänort i Tyskland följde med mellan Nödinge och Nol.

Så snart vi fick fyndplatsen i Äskekärr i sikte, såg vi också den väldiga folksamling som nu började vandra ner till fyndplatsen. Ale Kommun hade genom Ann Franzén arrangerat en minnesceremoni, med tal och avtäckande av en nyproducerad runsten. Givetvis ingick i ceremonin även överlämnande av checkar till Sällskapet. Gudmodern och jag gick iland. Tack för att fint arrangemang i land, Ann - och Ale.

Vidfamne kvad Knarrens Kväde:

Länge jag levde, lastade i långväga färd.
Av hågsvunnen hemlighet hamnade jag här.
Bortglömd, begravnen, bidande blev jag.
Åter till dager kom jag på Tors Dag.
Sömnen blev störd av gårdman som grävde.
Trots tusende tidevarv tålde sig träet.

Upptäckt, uppmätt, upplagd, uppgiven,
Uppväckt, uppbyggd, löftesrikt livgiven.
Villiga nävar visste virkets väsen,
Välbyggd och vacker, Vidfamne vorden,
På denna dag som är given åt Oden,
Vänder jag åter till vänner i jorden.

Att denna resa påverkade de som var ombord kanske kan illustreras av den drapa som Jan Axhede inspirerades till:

Älven såg jag
mellan höga stävar
stränder delska
for vi förbi.

Vänner fann jag
ombord i knarren,
våldliga färder
för ovana män.

Vikingar väckte
flodfårans plöjare
ur marken och vattnet
fram

För dem som såge
vibrerade jorden
genomsynlig var
tidens väv.

Vidfamne vände
välvda stävar
från landvättar bort,
friska havet emot

Örnen seglar
vida i vinden
Skeppet att möta
skummande hav.

Efter ceremonin bogserades vi till Surte, där Vidfamne låg vid kaj till den 7 maj då han togs ner till Lilla Bommen.

Jörgen Johansson

VAD HAR VI MER GJORT ?

Den 15 maj bogserades Vidfamne ut till Hönö Klåva. En stor välkomskommitté hade mött upp och orkesterns måssingsinstrument blänkte ikapp i solgasset. Det var ett kort välkomstanförande av Öckerö Kommun. Väl i hamn var det dags att lossa Vidfamne på alla våra tillhörigheter, och bära dem till vår nya lokal, sponsrad av Öckerö Kommun.

Sedan följde en mycket hektisk tid för att få så mycket som möjligt klart inför provseglingen som skulle börja den 18 maj. Vi fick inte heller glömma att tömma packhuset på allt som låg där. Det skulle vara tomt senast den 16 maj, men vi kunde slira lite på tiden.

Provseglingen är en noggrann process där man testat ut skeppets/båtens olika egenskaper en efter en. Eventuella brister i en viss egenskap åtgärdas innan nästa egenskap testas. Härav följer att det kan ta en hel del tid att "provsegla". Det kan också gå tämligen fort - om alla egenskaper är som de skall.

Vi fick en otrolig hjälp genom närvaron av Jon Godal, Erik Andersen, och Sören Vadstrup, vilka assisterade under provseglingen. Dessa herrar har som ni kanske vet hjälpt oss under hela byggperioden.

Innan vi kom oss ut att segla måste vi åtgärda en hel del. Bl.a bytte vi ut repet som styråran hängde i mot en björkvidja, men först efter att ha arborrat upp hålet till betydligt större diameter. Vi fällde masten, bytte förstag, kortade vanten, tog av 71 cm på masten. Sedan reste vi masten, riggade till seglet, och äntligen - kl 17 på Pingstaftonen - kunde vi komma ut och segla!

Det var en hänyckande upplevelse att se detta väldiga segel förmörka himlen ovan oss, och dra skeppet med sig! Efter en vändning gick vi in igen. På Pingstdagen gjordes vissa justeringar varefter Vidfamne visade ännu bättre tecken att arta sig väl.

I skrivande stund planerar vi för torrsättning och bottenmålning, samt utbildningssegling i juni/juli. I sommar kommer vi att segla med reducerad barlast och frigolit under manöverdäcken, för att sansat kunna utvärdera hur han betar sig i sjön, och för att kunna hålla honom flytande - OM han skulle vattenfyllas.

Jörgen Johansson

ORD FRÅN SÄLLSKAPETS GRUNDARE

Så är den då verklighet - en tjuo år gammal dröm om ett västkustens eget seglande vikingaskepp. En dröm om att återuppleva något forntida och fascinerande, en dröm om den storslagna sjöfarar- och skeppsbyggartid som varit. Därom vittnar Snorre när han berättar om köpfärder till Brännöarna och Kongahälla, och om kungamöten vid Älvaskären.

Det är därför rimligt att tänka sig att befolkningen vid våra vatten både byggde och ägde skepp och att Äskekärrsskeppet var hemmahörande i Göta Älvdalen.

Skeppsbygget har för mig varit en stor utmaning. Det gällde att kopiera originalskeppets skrovform. De extremt skarpa stävarna, det bäriga mittskeppet och den lyftande utlagda bogen.

Allt virke måste vara fiberrätt. Borden tagna ur stammen på rätt sätt. Köl och stävar likaså.

Bottenstockar, knän och upplängor av krokväxt virke.

Skeppsbygget startade ganska trevande med enbart frivilliga insatser första halvåret. Hösten -92 kunde vi anställa skeppsbyggare som tillsammans med medlemmar på kvällstid kunde få bättre fart på arbetet.

Organisationen och framförhållningen har väl inte varit den allra bästa, men tack vare en positiv inställning hos medlemmar och anställda, med goda initiativ och betydande enskilda insatser, blev skeppet fördigt två dagar före den bestämda sjösättningsdagen den 23 april.

Som byggledare har jag under 2 1/2 års tid lagt ned en stor del av min tid på skeppsbygget. Det har varit en intressant men också arbetsam tid.

När jag därför med fullt förtroende överlämnat uttagningen av skeppet ur 207-an samt arrangemanget med sjösättningen till mina kamrater i föreningen, kunde jag dagen före sjösättningen ta mig en fridag. Solen sken, våren var på gång i naturen. Aldrig har en bukett vitsippor doftat mig så gott!

Carlo Jakobsson.

SMÅ RUNOR

På sjösättningsdagen överlämnade Johan Ryhag en kopia av ett fotografi till mig. Fotot föreställde två män stående på ömse sidor av ett skeppsvrak ! Vraket låg nedsänkt i botten slammet i en älv, och endast spanttopparna stack upp. Vrakets bredd var c:a 3,5 m. Enligt muntlig utsago stammar fotot från 1935 - 36, då fyndet gjordes vid extremt lågt vattenstånd. Var fotot är taget vet ingen, men Sällskapet och Fornminnesföreningen har var för sig sökt platsen med hjälp av landkonturer i fotots bakgrund. Förmodligen är det taget i Göta Älv eller Nordre Älv. Problemet är att de berg som då var kalbetade kohagar nu är lummiga lövlundar, så det är rätt svårt att lokalisera sig. Vi ger oss inte förrän vi hittat platsen. Hur gammalt vraket är vet heller ingen. Förmodligen är det inte så himla gammalt, men det är klinkbyggt och förefaller tämligen smäckert byggt. Vikingaskepp eller galeas? Återigen uppmanas alla att komma in med bidrag till Hlidskalf. Det är inte meningen att herrar redaktörer ensamma skall författa allt. Vi vet att medlemmarna har mycket i huvudet och då kan de lika gärna dela med sig. Ta block och penna och en kall öl, och lägg dig i hängmattan när sommarvinden leker i lövverket. Du skall se att de får ihop ett inlägg till Hlidskalf.

Mera arkeologi: Under vårens sonderingar i Äskekärr i jakten på den gäckande båten "177:an" stötte vi på ett rundhult med ett fyrkantigt genomgående hål i ena ändan. Det var alltså bearbetat av människohand. Det låg på samma djup som både Äskekärrsskeppet och det skepp som hittades förra sommaren. Datering med C-14 har resulterat i en tidsbestämning till år 410 +/- 65 år: alltså folkvandringstid, före vikingatiden.

Göteborgs Stadsmuseum skall i sommar göra provgrävningar på det skepp som hittades förra sommaren. Man planerar även sonderingar efter "177-an". Det är roligt att muséet intresserar sig och vi önskar dem bättre lycka än vi hittills haft.

Under sommaren blir det arbetskvällar på måndag och onsdag, liksom det hittills varit. Styrelsen har delat upp ansvaret mellan sig så till vida att en styrelseledamot ansvarar som "båtfogde" under en vecka åt gången. Vad som skall göras på arbetskvällarna beror till dels på om Vidfamne seglar eller ej. Det kommer alltid att vara något att göra, antingen med skeppet eller i lokalen. Om inte annat kan man ju flanera omkring i Hönö-Klåva och njuta av atmosfären.

Jon Godal noterade under provseglingen något som jag tycker att ni alla skall ta åt er: det var en sådan påfallande god, optimistisk stämning bland Sällskapets medlemmar, representerat av de som var närvarande. Detta är något som vi i styrelsen har sett under en längre tid, ibland tydligare än annars. Jag hoppas att vi skall kunna fortsätta att hålla den fina stämning som råder i vår förening, låt vara att många just för tillfället kanske känner att "det räcker nu för ett tag". Detta är en naturlig reaktion på allt som varit under våren.

Ni kanske märkt att redaktör Lindahl inte bidragit med så himla mycket i detta nummer? Han har laga förfall: han håller i allt som krävs för att få Vidfamne seglingsklar till den 17 juni.

Alla medlemmar som känner någon som vill sponsra oss med pengar, uppmanas att uppmuntra vederbörande. Sällskapet behöver pengar, nu liksom alltid tidigare. Det finns säkert medlemmar som har lust att ringa runt och "tigga"; ring i så fall Alexandra på tel [REDACTED]. Hon har en lång lista med företag att kontakta.

Jörgen Johansson

PROTOKOLL

Fört vid Sällskapets Vikingatida Skepp årsmöte i Gustav Dahlénssalen på Chalmers Tekniska Högskola 1994 03 23.

Närvarande: 34 medlemmar.

- 1 Årsmötets öppnande Carlo Jakobsson öppnade mötet och hälsade de närvarande välkomna.
- 2 Mötets behöriga utlysande. Mötet befanns vara behörigen utlyst.
- 3 Godkännande av dagordningen. Dagordningen godkändes med ändring av turordningen mellan punkterna 13 och 14. Vidare har punkt 12b tillkommit.
- 4 Val av funktionärer för mötet. Till ordförande för mötet valdes Carlo Jakobsson, till sekreterare valdes Jörgen Johansson. Till justeringsmän valdes Holger Carlsson och Arne Slinning. Till rösträknare valdes Holger Carlsson och Arne Slinning.
- 5 Fastställande av röstlängd. En närvarolista gick runt. Denna fungerade som röstlängd efter att kassören kontrollerat att de närvarande betalat medlemsavgiften.
- 6 Styrelsens berättelse. Har blivit publicerad i Hlidskalf i samband med kallelsen. Styrelsens berättelse godkändes.
- 7 Lokalavdelningens berättelse. Lästes upp av Ann Franzén varefter den godkändes.
- 8 Revisorernas berättelse. Lästes av Holger Carlsson. Revisorerna tillstyrker ansvarsfrihet. Stiftelsens Vikingatida Skepp revisionsberättelse lästes upp och ansvarsfrihet tillstyrktes.

Under denna punkt väcktes förslag om att avveckla Stiftelsen. Styrelsen för Stiftelsen fick i uppdrag att undersöka om skattefördelar hos eventuella sponsorer kvarligger vid donation till stiftelse. Om det kan anses motiverat att behålla Stiftelsen kan den fortleva, annars föreligger årsmötets mandat att avveckla Stiftelsen.

Kassören redogjorde för årsredovisningen. Hon tog tillfället i akt att uppmana medlemmarna att rekrytera sponsorer. Göran Gustavsson undrade över värdet av Sällskapetets tillgångar utöver skeppet. Vi äger en bandsåg värderat till minst 10 000 kr, en begagnad gummiflotte, diverse handverktyg. En inventarielista kommer att upprättas inför flyttningen.

- 9 Frågan om ansvarsfrihet för styrelsen. Styrelsen för Sällskapet beviljades ansvarsfrihet för 1993. Styrelsen för Stiftelsen beviljades ansvarsfrihet för 1993.

10 Val

Ordförande, avgår: Carlo Jakobsson.

Nominerades Jörgen Johansson, vilken valdes till ordförande på två år.

Ledamot, avgår: Jörgen Johansson

Nominerades Carlo Jakobsson vilken valdes på 2 år.

Ledamot, avgår: Rolf Ekelund

Nominerades Anders Lindahl, föreslogs Rolf Ekelund. Omröstning: Anders Lindahl 30, Rolf Ekelund 1, valdes Anders Lindahl på 2 år.

Suppleant, avgår: Martin Fasth

Nominerades Kalle Classon vilken valdes på 2 år

Suppleant, avgår: Anders Lindahl

Nominerades Christer Ingelsten vilken valdes på 2 år.

Revisor, avgår: Holger Carlsson

Nominerades Rolf Ekelund vilken valdes på 2 år.

Revisorsuppleant, föreslogs Håkan Millkvist vilken valdes på 1 år

Valberedning, ny ledamot Lars-Göran Granström på 2 år

- 11 Medlemsavgiften för 1995. Oenighet beträffande medlemsavgiften för 1995 rådde, varför styrelsen fick mandat att utreda och föreslå medlemsavgift för 1995.

- 12 Val av styrelse för Stiftelsen Vikingatida Skepp. Till styrelse för Stiftelsen valdes styrelsen för Sällskapet.

- 12b Val av revisorer för Stiftelsen Vikingatida Skepp. Till revisorer för Stiftelsen valdes revisorerna för Sällskapet.

14 Inkomna Motioner

Rolf Ekelund motionerar att årsmötet måtte utnämna Carlo Jakobsson till Hedersordförande, och John Eriksson, Fritz Seiergaard, samt Sven Stensholm till Hedersmedlemmar. Motionen bifölles.

Jörgen Johansson motionerar att årsmötet måtte antaga ett förslag till rederiflagg, bestående av Sällskapets logo "roderspantet" i svenskgult på svensklå botten. Motionen bifölles.

Inga fler motioner hade inkommit.

13 Information om läget just nu. Carlo Jakobsson och Anders Lindahl informerade om läget just nu.

15 Övriga frågor. Ann Franzén informerade om planerade arkeologiska undersökningar den 4/4 kl 10.

Anders Lindahl informerade om planerad segelafton den 14/4 kl 1830 i Näsetgården

Johan Helgesson informerade om planerna för sjösättningen

Bengt Fogde undrade hur vi planerar att dokumentera bygget och fick till svar att noggranna anteckningar förts sedan starten och att vi planerar ge ut en bok när ekonomin tillåter.

Bengt Fogde önskade information om medlemmarnas yrkesspecialiteter i ett registister. Styrelsen fick i uppdrag att undersöka.

Bengt Fogde föreslår att vi börjar med föredragskvällar. Styrelsen undersöker. Holger Carlsson undrar vad vi tänker göra för andra än segelintresserade. Svaret blev att Sällskapet nu står inför en annan inriktning av verksamheten än enbart byggnation. Vi har planer att inrikta framtida verksamhet på arkeologi, bygge, och segling.

Alexandra Westborg framhöll att föreningen inte bara är styrelsen, utan alla medlemmar. Det är således fritt fram för alla att engagera sig och "dra" olika idéer.

16 Mötets avslutande

Som inga ytterligare frågor förelåg förklarade Carlo mötet avslutat.

Vid protokollet

Jörgen Johansson

Justeras (Originalet är underteckant och
justerat)

Holger Carlsson

Arne Slinning

LITET KALENDARIUM

Mellan 17/6 och 10/7 genomför vi seglingsutbildningar. Lena Börjesson delar med sig av sina kunskaper. Kallade är de medlemmar som anmält sitt intresse på de listor som suttit uppe tidigare i år. Kurserna är fulltecknade. Emellertid kan ytterligare inresserade kontakta oss för eventuella "stand-by" platser. Ring Anders Lindahl på tel [REDACTED], eller Jörgen Johansson på tel [REDACTED] (dagtid)

Vi har för närvarande inga planer på att segla till Roskilde i samband med Vikingskipshallens 25-års jubileum i slutet av juli.

Emellertid skall Gaia - den norska Gokstadskopian, ni vet, - segla ner. Jag arbetar för tillfället med att försöka få dem att besöka oss på Hönö-Klåva på sin väg till - eller från - Roskilde. Mot slutet av jul. i KANSKE ni kan se 2 vikingaskepp i Hönö-Klåva.

Lördagen den 23 juli kommer Vidfamne att ligga vid kaj i Hönö-Klåva. De medlemmar som kommer att befinna sig på resande fot under semestern kanske vill och kan planera ett besök för att bese skeppet. Mot eftermiddagen/kvällen välkomnar vi alla medlemmar som har lust att komma till Franses restaurang på kajen i Hönö-Klåva. Där träffas vi och sitter av några timmar i gemytligt samkväm. Var och en betalar för sig. Ring Lennart Petterson på [REDACTED] om ni vill veta mer.

Hornbore Ting i Hamburgsund infaller 4-8 augusti. Vi har planer på att närvara med Vidfamne. Besättningar kommer i första hand att plockas av de som anmält sig till - och fullföljt - seglingsutbildningen.

Under veckorna 34 - 36 kommer Göteborgs Stadsmuseum och Fornminnesföreningen i Göteborg att genomföra utgrävningar i Öxnäs och Knallehamn. Dessa platser ligger på norra Hisingen vid Nordre Älv, nedströms Kornhalls Färja. Det kommer att arrangeras guidade visningar för allmänheten.

Mer om detta kommer säkert i tidningarna senare.

Vi har kallat likasinnade föreningar till ett symposium om säkerhet i öppna råsegelriggade båtar. Detta hålles 10-11 september.

X Lördagen den 24 september planerar vi att åka till Bygdöy-muséet i Oslo för att se på vikingaskeppen och muséets samling av båtar. Som vanligt samåker vi i egna bilar och delar kostnaden. De som är intresserade anmäler sig till Christer Ingelsten på tel [redacted] eller Jörgen Johansson på tel [redacted] dagtid.

Boka kvällen den 4 oktober. Kenneth Eriksson från föreningen Hringr - Norröna sed kommer att berätta om Vikingatida mytologi, folktrö - och sådant som rörde sig i folks tankar den gången. Plats är ännu inte bestämd. Finns det någon som har en lämplig lokal till nolltaxa?

Jörgen Johansson

15:- norska
Västgöt
ORIGINALLET ÅTERUPPSTÅR !

Den första februari 1995 öppnar Göteborgs Stadsmuseum sin permanenta utställning om vikingatiden. Största objektet kommer att bli -Originallet! Fynddelarna kommer att flyttas från sin nuvarande plats till muséibyggnaden på Norra Hamngatan i Göteborg. Jag hälsar detta initiativ kärkommet, men det är lite synd att det har tagit så många år att få det till stånd. Bättre sent än aldrig.

Göteborgs Stadsmuseum har vänt sig till oss, till Fornminnesföreningen i Göteborg, samt till olika hembygdsföreningar i kringlanden med en vädjan om hjälp att förverkliga den gamla drömmen om att kunna ställa ut Originallet i något som liknar en skeppsform.

Den hjälp man behöver består främst i två huvuddelar:

- 1) De gamla fynddelarna skall "omkonserveras", vilket enkelt uttryckt består i att med hetluftpistol smälta in ett vax i träet. Det blir ett drygt arbete: drygt 200 m bordläggningssplank skall behandlas på alla sidor.
- 2) Bygga upp en jigg (kanske av vinkeljärn) som har skeppets form, och i vilken fynddelarna sedan skall monteras. Den som har varit i Roskilde vet precis vad jag menar.

Jag tror att många medlemmar vill och har möjlighet att hjälpa till, och jag tycker det vore roligt om Sällskapet kunde mobilisera en lagom stor styrka. Arbetena

beräknas inte komma igång förrän till senhösten, så jag hinner nog med mer information i nästa nummer av Hlidskalf. Det kommer mera !

Jörgen Johansson

HUR SJÖVÄRDIG ÄR VIDFAMNE ?

Styrelsen har beslutat att första året segla med reducerad barlast och med flytkraft (frigolit) motsvarande barlasten fast monterad ombord. Detta har föranlett en del felaktiga och ogrundade rykten att Vidfamne inte skulle vara sjövärdig.

Jan Axhage skrev: "Det förekommer rykten om att det från ansvarigt håll anses att Vidfamne inte är sjöduglig, och att det finns svaga punkter som gör att det inte är osannolikt att skeppet kan totalhaverera. Jag har själv varti med och lastat i flytblock av frigolit och nu sägs det att skeppet blivit klassat för inre fart. Finns det vetskap om sådana brister i konstruktionen att skeppet sommartid inte bör föras utomskärs, anser jag det fullkomligt oansvarigt att överhuvudtaget lämna hamnen med människor ombord. Jag anser att det bör talas öppet om i vilket skick skeppet befinner sig.

Det jag hittills sett av föreningen och Vidfamne har jag betraktat som imponerande och seriöst -både vad beträffar skeppsbyggeriet och projektet som sådant.

Därför är det obehagligt om styrelsen, trots vetskap om brister i sjövärdigheten, försöker "rädda masken" genom att inte tillåta segling i öppen sjö.

Är skeppet inte sjödugligt så bör vi ta upp det ur vattnet och placera det t.ex. på gräsmattan utanför Lödöse museum. Och så får vi bygga ett nytt skepp och försöka lyckas bättre med det.

Dessutom anser jag åtgärden att tillåta seglingar nära klippiga bohuskusten är märklig. Ett eventuellt haveri skulle med säkerhet ske i hårt väder, och att då befinna sig i omedelbar närhet till en klippig kust är direkt livsfarligt.

Styrelsens beslut är motsägelsefullt och underligt och jag vill veta på vilka grunder ett sådant beslut alls kunnat fattas."

Jan Axhage

Carlo Jakobsson, vilken mer än någon annan känner skeppet in i minsta fiber, besvarar denna insändare:

"Skeppet är i alla delar ett gott skepp. Undervattensroppen är en noggrann kopia av originalet. Vi har dessutom fått beröm för ett gottbygge av Folke och Eilert Ericsson, båtbyggare från Orust, samt Jon Godal, sakkunnig på vikingaskepp i Norge.

Men det är trots allt ett öppet skepp med dimensioner på bordläggning och förstärkningar som på vikingatidens maximerat lätta skepp. Skrovet kommer att röra sig mycket i sjögång och bli utsatt för vridrörelser, böjpåkänningar och sträckningar, samt drag från vant och tryck från masten

Vad kan inte inträffa på sjö och hav? Snorre berättar " när Onund vände skeppet upp mot vinden bräcktes rån" och "De tappade rodet i en storm".

Med en inte alltför ovan besättning och utan den erfarenhet som vikingatidens skeppsbyggare hade, tycker jag det är klokt med försiktig segling.

Alla åtgärder som: mängden barlast, flytkraft, vara i hamn varje natt, ingen bogsering i kraftig motsjö, etc, syftar till största möjliga säkerhet för besättning och skepp.

Hur skulle det se ut om vi inte utförde seglingarna med lika stort allvar som skeppet byggdes? Om det hände något drastiskt skulle det inte kunna byggas fler vikingaskepp här på decennier. (vid en eventuell olycka är det mer än troligt att myndigheterna ingriper med en massa förbud, redaktörens anmärkning)

Min uppfattning är att vi har ett gott skepp, men oprövat. Det bör seglas försiktigt, speciellt första året, för att så småningom kunna utsättas för större påfrestningar när vi känner det bättre.

Carlo Jakobsson

Till detta vill jag foga: Det där med inre fart såg vi första och enda gången i försäkringsbrevet. Det är helt klart så att detta måste ändras: Vidfamne måste säkerligen vid flera tillfällen gå utanför "de holmar och skär som ej ständigt översköls av vatten", om inte annat så för att undvika de farliga klipporna.

Sjöfartsinspektionen har följt bygget hela tiden och inte anmärkt på något. De har mätt upp fartyget för att kunna ge det en identitet. De är lite efter med pappersexercisen, och vi avvaktar nu ett utlåtande från dem. Intill alla formaliteter är klara har vi deras tillstånd att segla med besättning och maximalt 12 "andra" personer ombord.

Vi alla vet att OM det skulle hända något allvarigare i den verksamhet vi bedriver - segling med öppna råsegleriggade båtar - så kommer myndigheterna att illa kvickt belägga verksamheten med sådana förbud och restriktioner att verksamheten

självdör. Det är därför viktigt att helt seriöst gå in för att verkligen sätta säkerheten främst. I det läget har styrelsen bedömt det som tillrådligt att första sommaren segla försiktigt och med flytkraft - dock inte nödvändigtvis alltid inomskärs.

Jörgen Johansson

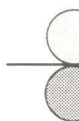
**OBS! Vidfamne har en mobiltelefon.
Nummret är 010-255 24 18**

Högtryck i sommar?

Alltid säkert tryck

hos

 tryckar'n
CARLANDER AB

Industrivägen 51 · 433 61 Sävedalen
Tel 031-26 58 50 · Fax 031-26 70 85